

Overvektig av genmutasjon?

Noen kan tilsynelatende spise hva de vil uten å legge på seg, mens andre slett ikke klarer å opprettholde normalvekt. Skyldes dette ulike reseptorer på fettceller?

Økt kaloriinntak kan hos noen ubevisst og kompensatorisk øke muskulær aktivitet (fidgeting). De fleste av oss vil likevel gå opp i vekt om vi spiser for mye. Nye funn tyder på at mutasjon av genet som koder for en G-protein-koblet reseptor (GPR120) på fettceller og makrofager, og som har umettede, langkjedede fettsyrer som naturlige ligander, kan være årsak til fedme (1).

GPR120-defekte mus som ble gitt en fettrik diett, ble fete og glukoseintolerante og utviklet fettlever. Økt insulinresistens var forbundet med økt infiltrasjon av makrofager i fettvevet. Noen overvektige mennesker hadde større uttrykk av GPR120 i fettvev enn slanke kontrollpersoner, men eksonsekvensering avslørte at de hadde en mutasjon som hemmet reseptorsignalering inn i cellene.

– Disse nye studiene viser på en overbevisende måte at GPR120-reseptoren er en sensor med viktige effekter på energibalans og

energidistribusjon hos både mus og mennesker, sier professor Christian A. Drevon ved Avdeling for ernæringsvitenskap, Universitetet i Oslo. – Man kjenner også andre muterte reseptorer som disponerer for fedme, bl.a. leptinreseptoren som med homozygoti gir manglende appetittkontroll og eksessiv fedme, og melanocortin 4-reseptoren i hypothalamus.

Fettsyrers mulige direkte effekter i hjernen har vært studert i noen år (2). Sannsynligvis er ikke de genetiske endringene i GPR120-reseptoren viktige for den globale fedmeepidemien, men de personene som har mutasjoner i dette genet, vil være mer utsatt for å bli fete enn personer uten denne mutasjonen, sier Drevon.

Haakon B. Benestad

h.b.benestad@medisin.uio.no
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Ichimura A, Hirasawa A, Poulain-Godefroy O et al. Dysfunction of lipid sensor GPR120 leads to obesity in both mouse and human. *Nature* 2012; 483: 350–4.
2. Lam TK, Schwartz GJ, Rossetti L. Hypothalamic sensing of fatty acids. *Nat Neurosci* 2005; 8: 579–84.

Viktig hurtigtest for *Helicobacter pylori*

Bruk av hurtigtest for *H pylori*-infeksjon er avgjørende for hvordan pasienter behandles i allmennpraksis.

Vi gjennomførte en spørreundersøkelse gjennom NOKLUS med en kasuistikk som omhandlet en yngre kvinne med dyspepsi (1). Kasuistikken ble sendt til allmennleger som brukte hurtigtest for *Helicobacter pylori* i sin praksis. Legene ble spurt om hvilke tiltak de ville sette inn ved positivt eller negativt testsvar: symptomatisk behandling, henvisning til spesialist eller trippelkur. Det ble også innhentet informasjon om forhold som kunne påvirke valg av tiltak, som allmennlegens vurdering av egen kunnskap om *H pylori*, reisetid til gastrokopiavdeling og om det ble avtalt oppfølging eller foreslått sykmelding. Vi utviklet en modell for å studere hvordan laboratoriesvaret og andre forhold påvirket legens valg av tiltak.

Det viste seg at svaret på hurtigtesten hadde vesentlig større betydning enn alle andre forhold. For eksempel førte et negativt svar til at nesten ingen pasienter fikk trippelkur.

Studien viser at allmennlegen betrakter hurtigtest som meget viktig i vurderingen av en tenkt pasient, og viser behovet for å sikre analysekvaliteten. Andre hurtigtester bør studeres på samme måte for å vurdere konsekvenser i klinisk praksis.

Siri Fauli Munkerud

siri.fauli.munkerud@legeforeningen.no
Legeforeningen, NOKLUS

Geir Thue
NOKLUS

Litteratur

1. Munkerud SF, Thue G. Decision-making in general practice: the importance of a near patient test when choosing medical actions. *Journal of Public Health Frontier* 2012; 1, nr. 2.

VERDENS HELSE

Oppfølging av hivpositive med tekstmeldinger

Ukentlige påminnelser via tekstmelding til mobiltelefon bedrer etterlevelse ved antiretroviral behandling av hivpositive.

Mobiltelefoner har raskt blitt allemannseie, også i u-land. Dette har åpnet nye kommunikasjonskanaler, hvilket har vært forsøkt utnyttet i flere helserelevante sammenhenger, blant annet til oppfølging av antiretroviral behandling av hivpositive. I en ny oversiktsartikkel fra Cochrane har man sett på hvorvidt programmer med bruk av tekstmelding (sms) til mobiltelefoner kan øke etterlevelsen av slik behandling (1).

Søket ga 210 artikler, men på bakgrunn av forhåndsdefinerte kvalitetskriterier ble kun to artikler inkludert. Begge var randomiserte, kontrollerte studier fra Kenya. I den ene studien fant man at andelen med sviktende etterlevelse (non-adherence) var lavere i gruppen som fikk ukentlige påminnelser via korte tekstmeldinger sammenliknet med standard behandling (RR 0,77, 95 % KI 0,63–0,93). Det var også færre med virologisk svikt (RR 0,83, 95 % KI 0,69–0,99).

I den andre studien sammenliknet man standardbehandling med henholdsvis korte og lange daglige og ukentlige tekstmeldin-

ger. Sviktende etterlevelse var mindre hyppig hos dem som fikk ukentlige tekstmeldinger (uansett lengde) enn hos dem som fikk daglige (RR 0,79, 95 % KI 0,64–0,99). Det var ikke forskjell mellom gruppen som fikk daglige tekstmeldinger (uansett lengde) og gruppen som fikk standardbehandling (RR 0,99, 95 % KI 0,82–1,20).

Metaanalysen viste bedre etterlevelse etter 48–52 uker ved bruk av ukentlige tekstmeldinger enn med standardbehandling (RR 0,78, 95 % KI 0,68–0,89). Forfatterne konkluderer med at det er solid kunnskapsgrunnlag for bruk av ukentlige tekstmeldinger ved antiviral behandling.

Kristoffer Brodwall

kristoffer.brodwall@gmail.com
Barneklivnikken
Haukeland universitetssykehus

Litteratur

1. Horvath T, Azman H, Kennedy GE et al. Mobile phone text messaging for promoting adherence to antiretroviral therapy in patients with HIV infection. *Cochrane Database Syst Rev* 2012; nr. 3: CD009756.